

Irodalmi értesítő.

1.) A protestáns theologiai könyvtár V-ik kötete, mely az 1875-ik évi könyvilletménynek utolsó kötete „Theologiai értekezések“ czimmel megjelent s a következő czikkeket foglalja magában: I. Jézus élete és a jövő egyháza. Irta dr. Lang Henrik, ford. Papp Károly, rev. dr. Kiss Áron. II. Pál, a pogányok apostola. Irta dr. Lang Henrik, ford. Kiss Áron és Kovács Albert. III. Jézus imája. Irta Nagy Gusztáv, rev. dr. Ballagi Mór. IV. A vallásos igazságok egyedüli ismertető jele. Irta Dreyer Ottó, ford. Turcsányi Gy. Dezső, rev. Cz. V. A kereszténység lényege. Irta dr. Ullmann C. ford. Kereszutri Sándor, rev. Kovács Albert. VI. Luther, mint eretnek a lutheranus orthodoxia törvényszéke előtt. Irta Hetzel H. ford. Csiskó János, rev. Bogsch Albert. VII. A protestáns isteni tisztelet napjainkban. Irta Zittel Emil, ford. Poszváék Sándor, rev. Trsztyenszky Gyula.

E kötet a magyarországi protestansegylet kiadványainak VIII-ik kötete, s tekintve a különböző tárgyú s részint gyakorlati irányu cikkeket, melyeket magában foglal, aligha nem a legbecsebb. Bolti ára 2 frt. 50 kr. Bizony elfogultaknak kell azoknak lenni, a kik a protestans egyletről kicsinylőleg szeretnek beszélni. Ezek látván, nem látnak, s hallván nem hallnak. A világosság terjedésének a legnagyobb hegy sem tud ellentállani.

2.) Gyakorlati lelkészet. Szerkesztők Vasadi Balogh Lajos és Öreg János. Második füzet. Székesfejérvárott. Ára 1 frt. 30 kr. A tiszta jövedelem jótékony czélra fog fordittatni.

A jelzett füzetben 20 ünnepi egyházi beszéd, s függelékül még 7 hasonlóképen alkalmi papi dolgozat van. Írói között több ismert nevü év. és ref. lelkész munkáival találkozunk. A szerkesztők még két füzetet szándékoznak kiadni, melyek közül egyik alkalmi beszédek és szentírású magyarázatokat, a másik szertartási beszédek, egyházkormányzati és fegyelmi törvényjavaslatot, házszabálytervezetet stb. hozand. A borítéklapon két előfizetési felhívás van: „Bibliamagyarázat a szószerben“ Vasadi Balogh Lajos és Barakonyi Kristóftól; és „Imák köz és ünnepi istenitisztelet alkalmára;“ irta Vasadi Balogh Lajos. Amannak előfizetési ára 1 frt. 20 kr, mit a mű átvételekor kell kifizetni. Jelentkezhetni a „Gyakorlati lelkészet“ szerkesztőségénél. Gyuró, u. p. Martonvásár. Ennek előfizetési ára 3 frt. Megrendelhető a Vörösmarty könyvnyomdánál Székesfejérvárott.

3.) A Századok című történelmi szakközlöny, melynek új év óta szerkesztője Szilágyi Sándor, ki koronként folyóiratunkat is becses közleményekkel szerencsétlenti, f. évi III-ik füzetében „Az

első magyar politikai színmű és kora“ című közleményében Beöthy Zsolt-tól ismertetni kezdette azon színművet, melynek czíme: Comœdia Balassa Mennihart arultatasarol, mellicl el szakada az Magyar orszagi masodic valasztot Janos kiraltul. Nyomtatattot Abrugybanyan ezer ötszazhatuan kilenczedic esztendőben“. Ez a közlemény reánk nézve egyháztörtörténelmi szempontból is igen érdekes, a menyinyiben a szóban levő mű Kárádi Pál akkor abrudbányai, később temesvári pap és alföldi unitárius püspök nyomdájában jelent meg, a mint ezt a m. akadémia könyvtárában levő egyetlen példány is bizonyítja, melynek utolsó lapján ez áll: “Szekes-feyeruári Karadi Pal miheleibe sz. Andras hanac huzon egyedic napiain“. A színmű szerzője nem tudatik; de ha a színmű elébe Kárádi Pál által irt bévezetést olvassuk, a miből egy részletet ismertető is közöl, talán nem egészen alaptalan az a gyanunk, hogy annak nemcsak kiadója, de írója is ő volt.

4.) Deák Ferencz emléke. Az udvarhelyszék alvidéke által 1876 febr. 7-én Sz. Kereszturon rendezett polgári gyászünnepélyen. Irta és elmondotta Kozma Ferencz, állami tanítóképezdei igazgatótanár. Sz. Udvarhely 1876. Csinosan kiállított 15 lapra terjedő emlékbeszéd, mely a nagy hazafi, állambölcs és magyar polgár jellemét és érdemeit hazafiai meleg érzéssel tolmácsolja.

5.) A királyföldi viszonyok ismertetése. II. kötet. Irta Jakab Elek, m. t. a. l. tag. Budapest 1876. Ára 3 ft. I—VIII. 1—449 l.

A napi sajtó által méltó elismeréssel fogadott e terjedelmes s eredeti okmányokra fektetett mű szorosán véve ugyan nem tartozik szakma-körünkbe; de megjelenését nem hagyhatjuk említetlenül egyfelől azért, mert folyóiratunk egyik legfáradhatatlanabb írójának egyik újabb műve ez is; másfelől azért, mert egyházunknak különösen világi tagjait helyén látjuk arra anynyival inkább figyelemzetni, mert a Királyföld rendezése épen most van szőnyegen.

6.) A méter-mérték ismertetése. Iskolai s különösen magán használatra. Dolg. Kövendi Nagy Miklós, gymn. tanár. Mező-Túron. 1876. Rendeltetésének megfelelő kis füzet 32 l. Ára?

7.) Emlékbeszéd Kriza János felett. A magyar tud. akadémiában tartotta Szász Károly, akadémiai r. tag. Kiadja a m. akad. nyelv és széptudományi osztálya. Budapest 1876.

Az író neve s a forum, mely ez emlékbeszédet kiadatni hártározta, felment attól, hogy azt olvasóink figyelmébe ajánljuk. Mi csak örömrünknek kívánunk kifejezést adni, hogy b. e. költő püspökünk hervadhatatlan koszorujához egy oly szép levelet fűzött a költő Szász Károly. Ezzel bizonyára nemcsak az elhunyt emléket, hanem az élő unitárius egyházat is megtisztelte. Köszönet érte. — F.

8.) Madsarlarin iszt' imali icsun tasznif olunmis liszâni' azb-ül-bejân oszmanijânin szarf ve kava' indinde dir, az az, az oszmanok édes kifejezésű nyelvének a magyarok használatára szerkesztett nyelvtana. Kézikönyvül és magántanulásra írta Szentkatolnai Bálint G. Budapest, kir. egyet. 1875. 8-r. (XVI, 303 + 4 lap javítás). Ára 3 frt. o. é.

Olvasóink közül bizonyára többen emlékeznek ama szerény fiatal emberre, ki jogi tanulmányai végeztével, lelke hő vágyaitól indítva, 1871 június elsején az emberiség bölcsőjének, Aziának, tanulmányozására zarándokolt, s onnan tapasztalatokkal és nyelvkincsekkel gazdagon 1874 februariusában ért vissza. Valamint akkor őszinte szerencsekívánatunk kísérte viszontagságteljes útjára, ugy most benső örömmel üdvözljük munkásságát, mely által keleten gyűjtött kincsei egy részét közzé tevén, a kezünk alatti nyelvtannal irodalmunknak rég érzett hiányát pótolta. Szerző az előszóiban a török nyelv természetét ismerteti. Könyvének bevezetésében a török kiejtést, hangtant, helyesírást és hangsúlyt tárgyalja. Ezután a nyelv nyelvtani részét; végül egy terjedelmes olvasókönyvet ad szótárral. A ki diplomáciai vagy más szempontokból a török nyelvvel megismerkedni óhajt, bizonyára örvendeni fog szerző kezünk alatti becses művének. — S.

9.) Vélemény és indítvány a maros-vásárhelyi jogász-egylet III. szakosztálya által kitűzött azon kérdés felett: „A tiszta vádrendszer kívánatosabb volna-e nálunk a jelenleg alkalmazott vegyes rendszer-nél, s ha igen, minő feltételek mellett?“ Irta Fekete Gábor. M. Vásárhely, Imreh S. 1876. 8-r. (II, 81. l.).

Mint minden átalakuló félben levő országban, nálunk is az a baj, hogy a sok paragrafus és perrendtartás közt nem tudunk eligazodni. Ugy látszik e vajadás vezette a m. vásárhelyi jogász-egylet III. szakosztályát a fennebbi kérdés kitűzésére. Szerző a feltett kérdésre adott véleményében szakavatottan veszi vizsgálat alá a jelenlegi bűnvádi eljárást hazánkban. Ezután mély tanulmány-nyal tárgyalja a vádelvet, a vádolást, az előleges vizsgálatot, a vád alá helyezést, a főtárgyalást, az esküdtszék és vegyes bíróság kérdését és a felebbvitelt. S ezek alapos tárgyalása után a jelenlegi vegyes rendszer megváltoztatását és a bűnvádi eljárásnak a vádrendszerre fektetését indítványozza. Felhívjuk jogászaink figyelmét e becses és terjedelmes ismerettel dolgozott munkára. — S.

